

"Rodno mowa"

W TYM NUMERZE...

Język kaszubski jest jednym z kilkunastu języków słowiańskich, należy do grupy lechickiej, a podgrupy języków pomorskich. Status mowy kaszubskiej nie doczekał się bezspornego konsensusu. Często bywa traktowany jako jeden z dialektów lub gwar języka polskiego. Z prawnego punktu widzenia kaszubszczyzna jest w Polsce językiem regionalnym.

* Kilka słów o języku kaszubskim
* Wywiad z p. Jolantą Głodowską - nauczycielką historii i j. kaszubskiego w naszej szkole

*Wywiad z "szóstoklasistami" - na temat tego jak wytrzymać 6 lat nauki w dobrym nastroju każdego dnia

Kaszubskim 2005 r. o organami gminy, postępuje się w mniejszościach obok języka Polsce na co narodowych i polskiego, języka dzień ponad etnicznych oraz kaszubskiego o języku jako języka 50 tys. regionalnym pomocniczego Kaszubów. definiując go pierwsza Status prawny jako język dokonała tego języka regionalny. położona w kaszubskiego w Zgodnie z nią powiecie Polsce regulujeustawa z możliwość bytowskim dnia 6 stycznia używania przed gmina Parchowo.

Obecnie w Polsce istnieje

kilkadziesiąt zdawania z niego szkół, w których egzaminu dzieci uczą się maturalnego. Od kaszubskiego września tego (ponad 10000 roku szkolnego i osób w roku w naszej szkole szkolnym 2008- zagościł język 2009. Od 2005 kaszubski. roku istnieje ...cd na str. 2... możliwość

WYWIAD Z PANIĄ JOLANTĄ GŁODOWSKĄ - NAUCZYCIELKĄ HISTORII I JĘZYKA KASZUBSKIEGO

Od kiedy wykonuje Pani swój zawód?

p. Jola: Od ośmiu lat.

Dlaczego wybrała Pani pracę nauczyciela historii i j. kaszubskiego?

p. Jola: Już w IV klasie Szkoły Podstawowej chciałam studiować historię, a to, że zostanę nauczycielem postanowiłam po praktykach w szkole, które miałam w czasie swoich drugich studiów - studiów pedagogicznych. Spodobała mi się ta praca i tak już zostało. Zaś nauczycielem języka kaszubskiego jestem od dwóch lat. Postanowiłam wybrać ten przedmiot, ponieważ zawsze interesowała mnie tematyka regionalna.

Od ilu lat uczy Pani w naszej szkole?

p. Jola: W tej szkole uczę już od trzech lat.

Czy lubi Pani swój zawód?

p. Jola: Tak jak mówiłam wcześniej, owszem.

Dlaczego warto uczyć się języka kaszubskiego? p. Jola: Jest to jedyny język regionalny w Polsce, w Europie podobny statut ma język Basków w Hiszpanii, czy też w Niemczech język Łużycki. Jeżeli nie będziemy uczyć młodzieży języka kaszubskiego

(bolsa się zapadła a swinia w kasę). A sie pudy! (a nie pojde!). A Gef san do Góleska wygoda, bła ju noc (a gityny wchodzi do Góleska, była już noc).
 a! sepra, a! eli! och! A, ofoc mi ju teger! A puzet! (a pojedzie!).
 abecadło, -a, -a, abecadło. Naż gópcóńk jęš e obecadły nie je fertly; (nasz chłopiec jeszcze z abecadłom nie jest gotów).
 abecadłowy, przym, abecadłowy. Elampłót cõł kszõka abecadłowy.
 abe, sp., aby, wiedz, by. Mójel ji, abe za sias ejci de gupõla (mówił jej, aby za nim więcej nie chodziła). Płes prode kupa, abe pokroyel woszarõgen. Cypiej nitywane są takie zwroty, jak sp.: wozjel ji, wozna siasõ za sias ejci gupõ (dosłownie: mówił jej, ona niema za nim więcej chodzić).
 abe, przjel, chõł, chõciã, przynajmõj. Dej nje abe kãk grõba (daj mi bodaj kawczek chleba).
 abon, sp., albo. Żadã sp wozdly abe zwapp per sprezcz; (działki się wodził albo chodzą po ścieżce). Pwõł do dõmu abe do kucõla (pójdź do domu albo do kucioła).
 abon — abo, sp., albo — albo. Aba dõto abe cõro, abe fõcõ ju rõs: jak (albo lãbo albo czarno, ale rosnij już raz: jak). Aba tak abe sok (albo tak albo sink).
 Abramõv ob Jabramõv.
 Abrõm, -a, -a, Abrõm. Ob Jabrõm.
 Abrõmk, -a, -a, Abrõm. Ob Abrõm, Abrõmko. Ob Jabrõmk.
 ac, przjel, a co? Ac fe (a co to?).
 Adamõv ob Jadamõv.
 adlj sepra, a dics, a Bogiem, do widzenia.
 admistracjõ, -i, -a, administracya. Wu

admistracjõ, -i, -a, administracya.
 admistratorka, -ci, -ci, administratorka.
 Kszõk admistratorka (księżka administratorka).
 admistratorkõ, -kõ, -õ, przym, administratorki. Sõsõ dragesse lãl rëbõł na wym admistratorkõm wuzõge (ówadziõcia siõm lãl przebõł za wym administratorkõm urzõdõ).
 admistratowac, -õj, -õvõ, sz., administratowa. Admistratowõł pa wozõjõm. Wozõ lãga admistratõjõ.
 admistracjõ, -kõ, -õ, przym, admistracjõ. Wpõł nã sp mýdõr admistracjõ (wziõł na sio- sio mýdõr admistracjõ). Spõda admistracjõ (spõda admistracjõ).
 admistracjõ, -õ, -õ, admistracjõ.
 Adõm, ob Jadamõv.
 adõsa, -õ, -õ, adõsa. Na karcõ bõla wõpõ- sõdõ fõba adõsa (na liõcio wypisany był taki adõs).
 adõwkaõci, -kõ, -õ, przym, adõwkaõci. Drazõ mowõ je dõgõ adõwkaõci (trojõ mowõ jest czysto adõwkaõci). Wpõł adõwkaõci (kuzniak adõwkaõci).
 adõwkaõlowac, -õj, -õvõ, sz., był komu adõwkaõci, doradzõ. Wozõ sã jõdõ lãm kuzniak adõwkaõci (oni nã w tej sprawie byli kuzni- akõ pomocni radõ). Tak ji adõwkaõci, jãdõ cõłõ zõbõ (tak jej adõwkaõci, aż wazpõtko stracõ).
 adõwkaõci, -a, -a, adõwkaõci. Kieõbõ sp lãdõ zwõł s adõwkaõci spjerc! (Kieõbõ się tã chõlõ z adõwkaõci kicic!).
 Agust, -a, -a, im. sz., August.
 Agustina, -õ, -õ, sz., Augusta.
 Agustinka, -õ, -õ, sz., Agustinõ. Ob Agustõ.
 Agustik, -a, -a, sz., Agustinõ. Ob Agustõ.

Po lewej - "Ojczy Nasz" po kaszubsku, u góry strona ze Słownika Kaszubskiego

to ten język nie przetrwa i tym samym zatracimy swoją tożsamość kaszubską, która jest bardzo ceniona w Europie. Ile osób zapisało

się na zajęcia? p. Jola: Na zajęcia zapisało się 19 osób, lecz braliśmy pod uwagę tylko klasy młodsze. Jaki jest egzamin

końcowy ze znajomości języka kaszubskiego? p. Jola: Trzeba zdać egzamin przed komisją orzekającą w które się nie uczą?

Zrzeszeniu KaszubskoPomorskim lub ukończyć specjalistyczne studia. Czy irytują Panią dzieci, p.

Jola: Satysfakcję sprawiają mi dobre wyniki dzieci w nauce oraz to, że mogę uczestniczyć w kształtowaniu

p. Jola: /śmiech/ Przemilczmy to pytanie... Co najbardziej sprawia Pani przyjemność w pracy z dziećmi? ich charakteru i towarzyszyć im

w momentach smutku i radości. Jakie jest Pani największe marzenie? Jedno z moich marzeń to podróże po świecie.

SZKOLNE WYPRAWY

24 stycznia, we wtorek, uczniowie klas III wyruszyli na wyprawę do Torunia. Pogodowa aura na szczęście dopisała tego

dnia i wcześniej rano, tuż około 6:00 pojawili się pierwsi chętni do wyjazdu po piernikowe smakołyki.

W Toruniu odwiedzili między innymi Dom sławnego astronoma - Mikołaja Kopernika oraz Planetarium, gdzie niczym

prawdziwi naukowcy, odbyli podróż Droga Mleczną. Nie zabrakło także wypiekania korzennych przysmaków.

Dziękuję Pani za rozmowę i życzę sukcesów zawodowych i osobistych.

JAK BYĆ SZCZĘŚLIWYM UCZNIEM?

Szkoła nie jest tylko po to, aby się uczyć, szkoła pokazuje uczniom, jak mają się zachować, co jest słusznie, niesłusznie, dobre i złe. Według szacowań 1/3 uczniów uczęszcza chętnie i bez problemów do szkoły, 1/3 nudzi się w szkole, dopasowuje się i idzie dalej bez większych problemów. Trzeciej części uczniów idzie w szkole kiepsko - i to dzień w dzień! Czego porzeka, aby uczniowie czuli się w szkole szczęśliwi? O to zapytaliśmy naszych przyszłych absolwentów - uczniów klasy 6.

Uczniowie stwierdzili, iż najlepiej działa wstawanie przynajmniej o 6.30 (by o 7.00

być już przytomnym!, a nie budzić się dopiero na 3 godzinie lekcyjnej), zmianie tematu, czyli pogaduszki o "byle czym", byleby nie od czekającym tego dnia sprawdzianie czy kartkówce, pełna koncentracja podczas trwania pracy

klasowej (niezwracanie uwagi na usiłujących ściągać, co jest przecież

niedozwolone w naszej szkole), a w domu - nauka przy muzyce lub w zupełnej

ciszy, a czasami nauka poprzez śpiewanie treści, które mają pozostać w głowie na

dłużej. Przede wszystkim trzeba wśród ogromu zajęć odnaleźć swoją pasję, hobby,

które pozwalają nie zwariować w szaleńczym pędzie ku wiedzy.

Joanna Witkowska

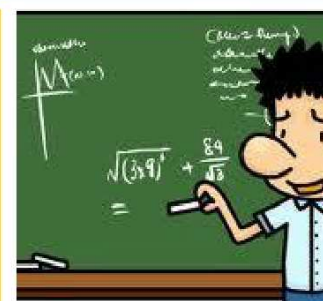
STREFA

Nauczycielka przygląda się rysującym dzieciom. Agatka z zacięciem coś rysuje. Pani podchodzi do niej i pyta:
- Agatko, co takiego interesującego rysujesz?
- Pana Boga proszę Pani
- Ale Agatko, nikt nie wie jak wygląda Bóg

- To za momencik już będą wiedzieć - odpowiada Agatka

DOWCIPU

Lekcja religii. Siostra zadaje dzieciom zagadkę:
- Jest mała, zwinna, skacze po drzewach i ma rudy ogon. Zgłasza się Jas:
- Z opisu wynika, że to wiewiórka, ale znając Siostrę, to pewnie Jezus!

Karolek: Mamo, mam dobre wieści! Dostałem piątkę z klasówki? Karolek: Nie, ale jako pierwszy dostałem jedynkę!)

ZAGADKI

Co to jest?
Nie ma nóg, a chodzi, nie ma rąk, a bije?
Odp. Zegar
W domu było coś i nic. Coś wyszło oknem, a nic drzwiami.
Co zostało w

domu? **Odp. "i"**

Dlaczego Ala ma kota?
Odp. Bo Sierotka ma Rysia
Co to jest: Małe, białe, stoi na telewizorze?
Odp. Pchła w koszuli nocnej

DEKALOG BEZPIECZNEGO ZACHOWANIA SIĘ PODCZAS ZABAW ZIMOWYCH

Nie gramy w hokeja na lodzie na ulicy. Zajęci zabawą, możemy nie dostrzec w porę nadjeżdżającego z nadmierną prędkością samochodu. Pamiętajmy, że w zimowe dni kierowcy mają ograniczoną widoczność, a samochody potrzebują dłuższego czasu hamowania. Pamiętajmy, by doczepić do rękawa lub plecaka elementy odblaskowy. Widząc zwisające z dachów sople, nie strącamy ich patykami lub kamieniami. Informujemy o nich osobę dorosłą.

Nigdy nie zjeżdżamy na sankach w pobliżu dróg także tych

rzadko uczęszczanych. Zwracamy uwagę, czy zachowana jest bezpieczna odległość do najbliższej ulicy. Skąd możemy mieć pewność, że wyhamujemy na czas, widząc zbliżający się samochód? Rzucając się śnieżkami, nie łączymy miękkiego śniegu z kawałkami

lodu czy kamyczków. Staramy się nie celować w twarz drugiej osobie, żeby nie uszkodzić komuś oka.

Nigdy nie rzucamy śnieżkami w nadjeżdżające samochody zaskoczony kierowca może stracić

równowagę i spowodować wypadek. Stawy, jeziora czy rzeki, nawet jeśli pokryte są (z pozoru!)

ZIMOWY HUMOREK

Sekretarka mówi do zapracowanego biznesmena:
- Panie prezesie, zima przyszła!
- Nie mam teraz czasu, powiedz jej żeby przyszła

jutro! A najlepiej niech wcześniej zadzwoni, to umówisz ją na konkretną godzinę.

grubą warstwą lodu, nie są w zabawę. Pokryte śniegiem kopce kuszą i zachęcają do gonitwy,

jednak nigdy nie możemy być pewni, czy warstwa białego puchu nie kryje szczelin

lub głębokiego, źle zabezpieczonego, dołu. Zjeżdżając na nartach czy sankach, pamiętamy o

Nie doczepiamy anek do samochodu. Źle zabezpieczony kulig może stwarzać

duże zagrożenie dla naszego bezpieczeństwa. Uważamy na źle zabezpieczone

obowiązujących na stokach przepisach bezpieczeństwa.

konstrukcje ze śniegu. Dach igloo, w momencie odwilży, grozi zawaleniem i przysypaniem nas. O

nieszczęście nietrudno!!!